

# Ýazyjylardan näme üçin ýazýandygy we kyssa barada soradyk

Category: Kitapcy, Romanlar, Söhbetdeşlik, Sözler

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Ýazyjylardan näme üçin ýazýandygy we kyssa barada soradyk

YAZARLARA NEDEN YAZDIĞINI VE ÖYKÜYÜ SORDUK

## ■ Hikaye Soruşturma

“Niçin yazıyorsunuz?” sorusuna verdiğiniz ilk cevaptan bugüne gerekçenizde bir değişiklik oldu mu?

Öyküyle ifade etmek istediğiniz ya da değiştirmek istediğiniz şey nedir?

Yeni çıkan kitaplar ve dergilerde yayımlanan ürünler bağlamında günümüz öyküsü hakkında neler söylemek istersiniz?

## ■ Bahtiyar Aslan

Oldu elbette. Şöyleki; öyküye başlamam tamamen Beşir Ayvazoğlu’nun ısrarıyla oldu. Bir anlamda Beşir Ayvazoğlu istediği için yazıyordum. Epeyce bir öyküyü de böyle bir ısrarla yazdım. Çünkü öykücü olmak gibi bir düşüncem hiçbir zaman olmamıştı. Ancak bir zaman sonra yaptığım işi benimsediğimi ve öykü üzerine kafa yorduğumu fark ettim. Bugün niçin yazdığımın benden başlayan, bana ait bir cevabı var. Tabii arada “bir kitabım olsun” gerekçesi de vardı. Sanki olunca ne oluyorsa... Şimdi birkaç sebeple yazdığımı düşünüyorum: Birincisi dilin imkânlarını, öyküdeki imkânlarını araştırıyorum. İkincisi anlatmayı seviyorum, kendi yazdığım anlatıyı içsel bir sesle ve sadece yazdığım süre içinde dinlemeyi seviyorum. Hayatı ve kendimi yorumlamak için de yazıyorum. Belki en temel sebep budur. Yazmayınca yorumlamanın sınırlarına varamıyor insan. Yazmayınca ve anlatmayınca.

Başka vesilelerle de dile getirmeye çalıştım; insanın kemalinin kelamla olacağına inanıyorum. Kendi varoluş serüvenimi izliyorum öyküde. Dedim ya kendimi ve hayatı yorumluyorum. Bu elbette existansiyalist bir varoluş değil. Bizim varoluşumuzun olabileceği şekilde bir varoluş. Tekâmül esaslı, mutlaka doğru... Kendimi bu büyük lafların yükü altına sokmaktan korkarak söylüyorum bunları. Zira kemalden söz edince zaafılar karanlıkta kalıyor. Böyle bir yanılgı var. Zaaflarımı seviyorum ve zaafıların da öyküde söz sahibi olması gerektiğini düşünüyorum. Yani “ben” merkezli yazıyorum kısacası. Başkasının öyküsünü anlatırken bile “ben”e dair bir sağaltma çabasının baskın olduğunu biliyorum. Yazarak gurbetimi azaltıyorum. Böyle oluyor daha doğrusu. Çok zengin bir öykü atmosferi var şu an Türkiye’de. Neden böyle olduğunu anlamak kolay değil. Bu, hem nicelik hem nitelik bakımından zenginliktir. Sağda solda kendi halinde iyi öyküler yazan birileri var. Bunları bulup çıkarmak ve teşvik etmek gibi bir derdim de var benim. Bu arada çeşitli sebeplerle hiç de hak etmeyen hikâyelerin, kitapların öne çıkarılmaya çalışıldığını da eklemek isterim. Bu bizim müzmin hastalığımız maalesef. Bir yandan da santimentalist ya da cıvık bir romantizmle yazılan ve yayılan öyküler var maalesef. Bu tarzla insanları avlamak kolaydır malum. Eleştirmen eksikliğine bağlayabiliriz bunu. Encamımız hayrolsun.

## **Ercan Köksal**

Aslında hikâye yazmaya başladığım ilk zamanlar öyle büyük iddia sahibi değildim. Benimkisi bir bakıma okuduğum hikâyecilerin hikâyelerine öykünmeydi. Mesela Mustafa Kutlu bunlardan biridir. Kutlu’nun hikâyelerini okurken amatör cesareti belki, kolaylıkla hikâye yazabileceğim kanısına varmıştım. Sonraki yıllarda “hikâyeyi neden yazmalıyım ve hikâyede neyi anlatmalıyım?” sorusunu kendime sorma imkânım oldu. Kendimce buna bir cevap da buldum. Ben bu toprağım insanının hikâyesini anlatmalıydım; İstanbul’dan dışarı,

Bursa'dan ötenin hikâyesi... Bu hikâyenin içinde türkü, halk hikâyesi, ninni, ağıt gibi Anadolu ve Türk kültürünü mayalayan bütün unsurlar barınmalıydı. Henüz bunu başarabilmiş değilim. Fakat kim bilir, belki bir gün bunu başarabilirim.

Ben Anadolu kültür ve yaşantısının gelecek nesillerce de unutulmamasını, sonraki nesillere de rehberlik etmesini arzulayan biriyim. Yesevi'den Hacı Bektaş'a, Yunus Emre'ye, Mevlâna'ya, hatta Karacaoğlan, Âşık Ömer, Dadaloğlu'na bu topraklar, yüzlerce yıl ârifler, erenler, âşıklar, dervişlerin öğretileriyle ve sözleriyle mayalandı. Anadolu'yu mayalayan bu ruh hiç kaybolmamalı! Yazdığım hikâyelerde bu ruhu yaşattığımı söylemek fazlaca ukalalık olur. Fakat, gönlüm hep bu ruhu hikayelere yansıtmak, sonraki kuşaklara aktarmaktan yanadır. O yüzden yalnızca bu tarz hikayeler yazmak değil, bu doğrultuda hikayeler yazan usta yazarları da takip etmek benim için önemlidir.

İstisnaları dışarıda tutarsak yerli bir sese ihtiyacımız var.

## ■ Onur Akbaş

Doğrusu bir gerekçe ile başladım mı? Hatırlamıyorum..

Ama beni yazmaya iten saik okumaktı.

Yazma onun bir sonraki aşamasıydı. Çocukluktan sonra gelen ve yaşanması gerekli olan bir hal... ergenlik gibi... Bitmek tükenmek bilmez bir evre.. Belki öğretici metinler için bir parça bir şey söylemek mümkün..

Ama söz konusu sanatsal metinler olunca ve kaleminizi bir doktrinin emrine de vermediyseniz bu işin "Niçin?"ine verilecek cevabın önü de sonu da birdir sizin için. Her şey için ama hepsinin olduğundan farklı anlamak, anlatmak ya da görüp göstermek adına... Elbette sözcüklerle..

Her şey aynı zamanda hiçbir şey... Hayatımıza giren, yolumuzdan geçen, önümüze çıkan, bir anlık da olsa yollarımızın kesiştiği her insan, her nesne, her sokak, her cadde... Üstünde sakladığı hatıralar itibarıyla her eşya... Ama tek şartla düşün ve hayal sınırlarımızdan içeri girmenin vizesini alan her anı ifade etmek. İfade edilen her şeyi fictif alemde yaşanmamış hiçbir

şey olarak sunarken, aslında “yaşansaydı” nolurdu kıvamına gelecek “her şey” e dönüştürmek için, ama sonunda “için”i de yok ederek...

Öykünün dünü bugünü olmaz, ama bahsini ettiğiniz her günde her öykünün talibi olur. Bu bazen bir kişi bazen milyonlar. İçe dönen, öze dokunan, okura tepeden bakmayan ama sanatın izzetini her satırında hissettiren, sizi alıp bir yerlere götürürken gırtlığınızda yumru olup takılan, bir şey ararcasına ama ne aradığını da bilmeden bulduğunuz yere getirip getirip üç beş defa oradan tekrar alıp götüren metinler, her devirde vardır ve olacaktır. Kastettiğiniz popüler ve modernlikten nasibini almamış kâh ifade özentisi kâh şekil özentisi modernist sayıklamalarsa zaten onların ömrü yazarının ömründen daha kısa. Nisan yağmuru kadar yer etmez “emo” ruhlu özentisi gençliğin kalbinde.. Konuşmaya bile değmez. Reşat Nuri Güntekin’e atfedilen bir tabirle insanı insanlıktan, sevdadan soğutan “ponçikli” sayıklamalar...

## ■ Emine Batar

1.Oldu tabii... Yazdıkça niçin yazdığımı hatta niçin yazmam gerektiğini öğrendim. Vaktimi ve enerjimi harcadığım, değer verdiğim ve okurun da vaktini talep ettiğim bir uğraşın, elbette ‘niçin’ sorusuna verilecek iyi bir cevabı olmalıydı. Hem hayat hem de sanatın kendisi bu cevabın önemini zamanla kavratıyor insana. Ama öyle kenardan seyrederek değil, tam ortasında olmanızı istiyor, hatta dayatıyor. Bu dayatmayı kabul eden yazar niçin yazdığının farkında olarak yazıyor, kabul etmeyen de tatlı bir uğraş, bir eğlence olarak görüp o minvalde bir yol çiziyor kendine.

2. Bilgi vermek edebiyatın doğasına aykırıdır. Yani edebiyat, insani davranışlar üzerine genel geçer kanunlardan bahsetmez. Çünkü insanın gerçeği özündedir, her öz bunu birçok etkene bağlı olarak farklı algılar, yorumlar ve dışa aktarır. Hakikat arayışı da yine insanın duygu, düşünce ve eylemlerinde bir bilgi olarak değil, insani bir hâl olarak ortaya çıkar. Ben insana odaklıyım, en başta kendime. Çünkü başkasını anlamam

için öncelikle kendimi anlamam, tanımam gerekir. Bir şeyi değiştirmek değil, bir şeylerin farkına varmak istiyorum. Görmek ve göstermek... Bunun için de değişiyorum. Çünkü insan derinlerdedir.

3. Günümüz öyküsü devam ediyor. Bu yüzden hakkında konuşmak zor. Çok kaba olarak ve henüz içinde bulunduğumuz bir süreç olduğunu da hesaba katarak şunları söyleyebilirim: Çok hızlı üretilen ve tüketilen bir çağda yaşıyoruz. İlişkiler hızlı oluşuyor ve hızlı bozuluyor; insanın insanla ve insanın eşyayla bağı pamuk ipliğine bağlı ve bu ne yazık ki özellikle tercih edilen bir durum artık. Edebiyat da bundan nasibini alıyor. Kalıcı eser bırakmak gibi bir çabanın içine girmek istemiyor çoğu öykücü, kısa vadeli düşünüyor. Hemen sonuç istiyor; alkış ve beğeni arzusu eserin kalıcılığı üzerine yoğunlaşmasını engelliyor. Bu da niteliği değil de niceliği ön plana çıkarıyor. Dediğim gibi 'günümüz öyküsü' devam ediyor. Bugünü en iyi, bugünden biraz uzaklaştığımızda, yani yıllar sonra daha iyi görebileceğiz.

#### ■ Fatma Balcı

1. Evet, oldu. İlk yazılarım hayallerimi ve rüyalarımı unutmamak içindi. Bugün ise şahit olduklarımı ve dinlediklerimi unutmak için yazıyorum.

2. Öykünün iyileştirici etkisini göstermek istiyorum, bir şey ifade etmek veya değiştirmekten ziyade. Benzer şeyleri başka insanların da yaşadığını veya çok farklı hayatların olduğunu aksettirmek istiyorum kâğıda. Öyküyü bir çeşit terapi olarak görüyorum.

3. Günümüz öyküsü ekseriyetle ben merkezli, melankolik ve amaçsız seyrediyor. Bir sayıklama gibi kesik cümleler ile yersiz acıları abartıyor. Piyasa şartları göz önünde bulundurularak ısmarlama öyküler yazıldığı izlenimi oluşuyor.

#### ■ Emrah Bilge Merdiven

1. Eskiden bu soruya 'derdimi anlatmak için yazıyorum' derdim şimdi ise kendim ile dertleşmek için yazıyor gibiyim. Geriye dönüp baktığımda meğer yazdıklarım değişen ve yıpranan yönlerimi açığa çıkaran için birer gösterge olmuş, beni kendi zamanlarına çağıyorlar. O yüzden artık ya-zarken kendime mektuplar yazıyormuş gibi hissediyorum.

2. Hissetmediğim ve inanmadığım şeyleri yazmaktan imtina ediyorum. Bir arkadaşşıma çay içerken anlatmayacağım hiçbir şeyi yazmıyorum. Bir şeyleri değiştirmek ise çok güçlü bir iddia bunun merkezinde insanının kendisi yoksa bu çaba bir tahakküm ve kibir olarak bile görülebilir. Bundan kaçmaya çalışıyorum. En büyük çabam okuru kendi penceresinden bakmaya ikna etmek. Ondan sonra kim nereye isterse oraya yürüyor zaten.

3. Son zamanlarda Türk öykücülüğü adeta bir kartopu gibi büyüyor ve gelişiyor fakat öykü okuyan kitle aynı hızda artmıyor. Bu arz ve talep dengesini ciddi şekilde sarsacak bir problem. Kaliteli metinlerin parlamayadan söndüğünü görüyoruz. Kitap haline gelenler bile gölgeler arasında kalmaktan kurtulamıyorlar. Bu noktada yazarına sahip çıkan onun eserlerini görünür kılan dergiler öykücülerin tek nefes alabildikleri mecralar. O yüzden öykünün yeşerebileceği yegane toprak olan iyi dergilerin kıymetleri bilinmeli.

### ■ Naime Erkovan

1. Olmadı. Heyecanla ve keyifle yazıyorum. İnşallah ömrümün sonuna kadar da bu duygular bana armağan edilir.

2. Sadece hayatın bir kesitini, insanın bir yönünü çerçevelemeye çalışıyorum. Değişim, dünyanın en zor işlerinden; buna ne benim gücüm ne de herhangi bir öykümün gücü yetebilir.

3. Günümüz öyküsü, yeni doğan ünitesidir. Doğmuş olmak, yaşayacak olmanın garantisi değil. Şimdilik bekliyoruz. Allah hayırlı ömürler versin her birine ve bütün çocuklara edilen

duayı onlara için de tekrarlıyoruz: “Vatana, ümmete hayırlı evlatlar olsunlar.”

## ■ Gülçin Durman

1. Bu soru benim için de bir muamma. Bilebildiğim tek şey, kendimi bildim bileli hikâyeye tutkun olduğum. Okumayı sökmeden önce bile hikâyeyi severdim ben. Nereden bulurdun hikâyeyi diye bir soru aklınıza gelebilir. Her yerde, bir hikâyeye rastlayabiliyordum o zamanlarda. Komşu teyze-lerin camdan cama yaptıkları sohbetlerde, semtimizin esnaflarında sıramı beklerken, yazlık sinemada başroldeki aktörün her hareketini alkışlayan gençlerde, Almancı akrabaların tıka basa dolu bavullarında, evde, sokakta, vapurda yani her yerde mutlaka bir hikâyeye tesadüf ederdim. Ama en sevdiğim şey, filmlerin sonlarını değiştirerek daha acıklı ya da daha şenlikli bir hâle getirmektir. Günler boyunca, seyrettiğim o filmi tekrar tekrar aklımdan geçirir, başını sonunu değiştirip filmi bambaşka bir hâle getirirdim. Yalnız başıma kaldığımda, yeni hikâyeler uydurmak da sevdiğim bir oyundu. Okuma yazma işini hallettikten sonra da her yere yazmaya başladım işte. İlkokulda not defterlerime bana ilginç gelen her şeyi not ederdim. Gökyüzünü, yıldızlarını izlediğim bir defterim vardı mesela. Eminönü ve Sultanahmet'teki akrabalara ziyaretlerde gördüklerimi not ettiğim bir başka defterim daha. İlkokulda Milli Mücadele zamanlarını anlatan küçük bir piyes yazdığımı da hatırlıyorum. Yazmakla alakalı her hatırladığımda yüzümü güldüren diğer bir hatıram da, Kandili Kız Lisesi'nde okurken o zamanların kötü aşk romanlarından Beyaz Dizi'lerin hastası arkadaşlarıma, ben bunlardan daha iyisini yazarım deyip bir şeyler karalamam ve onların da okuyup her gün yeni bir şeyler yazdın mı diye merakla bana sormaları!

2-Bu soruya, benden ziyade hikâyelerimin cevap vermesi daha uygun olur herhalde.

## ■ Kamil Yeşil



1.Yazma gerekçesi metnin türüne göre değişir. Şiir, öykü yazmaktan amaç ile deneme, makale yazmanın amacı aynı olmasa gerek. Ben bunun her metin için bile küçük değişiklikler gösterebileceğini düşünüyorum. Büyük amaç değişmez tabii. Hakikate işaret, yazmazsam sorumlu olurum düşüncesi bu büyük amaç. Ancak her metnin kendini kaleme aldırmaya zorlayan ikincil derecede gözettiği amaçlar var ki onlar değişkendir. Mesela, bir de ben anlatayım, öyle değil böyle anlatılır, gibi.

2. Öykü ile değiştirmek istediğim bir şey yok. Bu, öyküden beklenmemesi gereken bir şey. Ancak ben yazmasaydım başkası o öyküleri yazamazdı. Onları ancak ben yazabilirdim ve ben yazdım. Bu, sanatkarın biricik oluşu ile ilgili bir husus. Nasıl, Yunus Emre olmasaydı başka biri gelir o şiirleri yazardı, diyemiyorsak; benim yazacağım öyküleri ben şimdilik yazmayayım, birileri gelsin o yazar, diyemezdim. Öykü tekniği, dili, sanatı bakımından getirdiğim yenilik, özgünlükler var tabii. Ancak bunları tespit etmek benim işim olmamalı.

3. Dergilerde yayımlanan, kitap olarak basılan öyküleri tabii ki takip ediyorum. Bir kitabın bütün öyküleri aynı güzellikte, özgünlükte olmadığı için ıslıl ıslıl parlak kitaplarım yok. Son dönemin revaç-ta öykü anlayışı, büyümlü gerçeklik... Doğrusu bana hitap eden bir öyküleme tekniği değil. Bundan dolayı birini alıp diğerini darıltmak istemem bu konuda. Küçürek öyküyü yeğliyorum onun yerine. Bu konuda Abdullah Harmancı'nın öykülerini çok önemsediğimi belirtmek isterim.

## ■ Emre Ergin

1. Bu konuda adamakıllı, her seferinde adımı söyler gibi bir netlikle dile getirdiğim bir yanıtlım hiç olmadı. Dolayısıyla cevabımda değişmeyen tek şey değişimin kendisi.

2. Türlerin yazarlar için değil, okurlar için mevcut olduğunu düşünüyorum, aktarılacak fikirlerin yahut duyguların hangi türü gerektireceğine bağlı olarak, her türde yazmaya hazır



olmalıyım. Başka türlerde yazmayı devrimsel bir adım olarak düşünmüyorum, uğranacak bir durak filan olabilir, mescidi varsa, benzini ucuzsa dururum.

3. Eskiye gereğinden az okuduğumuzdan çok temelsiz geliyor bizim kuşağın yazdıkları. Bir rüzgârlık ömrü var. Can çekişiyor gibi geliyor öykücüler bazen. Yazdıkları filme benzesin, şiire benzesin, şarkıya benzesin de modası geçmesin; yarın bir gün insanlar okuma eylemini olur da bir kenara koyarlarsa da ederi olsun diye uğraşıyorlar gibi geliyor. Başaramazlarsa yazdıkları komik oluyor, başarılılarsa da, eh, öykü olmuyor.

### ■ Handan Acar Yıldız

1. İlk cevaptan bugüne gerekçemde hiçbir değişiklik olmadı. Fakat yazdığım kitap sayısı arttıkça, yani gerekçem kendisini orada öyle ispatladıkça verdiğim cevap daha kısalmış zaman içinde. Çünkü yazılanlar bu soruyu zaten cevaplamış. İyi veya kötü... Öteki türlü içimde bir gerekçe varken ve bunu ispatlayacak daha az sayıda cümle mevcutken, kendimi ifade edebilme çabasıyla daha uzun konuşmuşum.

2. Öykü dışında romanla yıldırım aşkı (akademik altyapı kaygısından uzak, tanımsız, spontane, şimdilik sıcak) türünden bir ilgim oldu. Fakat yıldırım aşkı derken türe ilgime yönelik bir tutumu kast ediyorum. Bir roman yazmaya kalktığımda bu teşebbüs plansız, spontane ve tanımsız değildi.

3. Günümüz öyküsünü takip edilmeye değer buluyorum. Arabanın icadı çağımız için ne kadar gerekliyse öykünün icadı da modern insan için o kadar gerekliydi. Öykü birileri tarafından hâlâ icat edilmediyse onlar yayan demektir. Birbirimizi takip etmeliyiz. Bu trafiği canlı tutmalıyız.

### ■ Akif Hasan KAYA

1. Hayır olmadı. Bence ana gövde varlığını koruyor. Belki bazı küçük dalları budamış, yerine de yeni filizler çıkmasına izin

vermiş olabilirim. Zaman değişiyor ve bununla birlikte dünya da değişiyor. Fakat bazı şeyler Hz. Adem'den beri aynı. Mesela zulüm bütün zamanların sorunu. Zulüm varsa haliyle mazlum da vardır. Sanırım kıyamete kadar da bu imtihan sürecektir. Yazmaya ilk başladığımda 'ben bunun neresindeyim?' diye düşünmüştüm. Olup bitenler karşısında söyleyecek sözlerimi belli bir disiplin içinde ve kıymetli kılacak bir mecra aramıştım. şimdi dönüp bakınca iyi ki buna talip olmuşum diyorum.

2. Bazen bir roman okuyorum. Keşke bunu ben yazsaydım dediğim oluyor. Bu şiir için de geçerli. Konumuzla alakası yok belki ama sinema için de durum böyle. Onlara duyduğum kıskançlığı kendi öyküme aktarmaya çabalıyorum. Hikâyemi daha iyi nasıl anlatırım diye kafa yoruyorum. Kısmet diyeyim. Bu ilgim ilerde bir esere dönüşür m bilemiyorum.

3. Dergilerde çok sayıda öykü yayımlanıyor. Kitaplar çıkıyor. İyi bir öykü okuduğımda heyecanlanıyorum. Umutlanıyorum. Ama bir yazarın ikinci hatta üçüncü kitabı yayımlandığında daha fazla umutlanıyorum. Çünkü bazı yazarlar ilk kitapları yayımlandıktan sonra neredeyse yıllarca ortada görünmüyor. Bence bugün mesela 2018 için değil 2008 için soruşturma yapılmalı. Yani geçen on yılda dergilerde yazanlar neredeler? Öyküleri kitaplaştı mı? Bu arada kaç öykü yayımladılar? şunu da mutlaka söylemeliyim; bu kadar çok dergi yayımlanıyor ve bu kadar çok öykü yazan var ki, bu toplamdan inat edenler, sabırla çalışanlar yollarına devam ediyor. Bu bağlamda dergiler ve öyküye yayınları arasında yer açaan yayınevleri önemli bir görev üstleniyor.

© "Ay Vakti" řurnalı, 20.08.2019 ý.

Shbetdeşlik